

Soolotalkoot –kampanja 17.5.–22.8.2021

MKN seminaari 28.10.2021

KARELIA

CBC // Enemmän yhteistyöllä

Markus Seppälä
Vieraslajiasiantuntija
SLL VieKas LIFE
Markus.seppala@sll.fi

SOOLOTALKOOT –KAMPANJA 17.5.-22.8.2021

Kampanjan menestyksellä pilottikokeilu onnistui herättämään huomiota ja aktivoi soolotalkoiluun

DIAS (Syke & Luke)- ja Viekas LIFE (SLL) -hankkeiden yhteinen kampanja, tavoitteena oli kannustaa kuntia merkitsemään omatoimikenttäpaikkoja maastoon sekä kansalaisia omatoimiseen vieraslajien havainnointiin ja torjuntaan.

- Kampanjassa haluttiin aktivoida niitä suomalaisia jotka haluavat tehdä vieraslajityötä, mutta eivät aikataulun, sijainnin tai koronan vuoksi pysty osallistumaan järjestettyihin talkoisiin.
- Kohdelajit jättipalsami, lupiini ja kurturuusu, mutta kampanjassa sai torjua haluamiaan vieraslajeja.
- Kampanja-alustoina toimi [Vieraslajit.fi –sivut](https://vieraslajit.fi), soolotalkoilijoiden [Facebook –ryhmä](#) sekä iNaturalistiin perustettu torjuntailmoituskanava ”[Vieraslajien torjunta Suomessa](#)”
- Viestintäyhteistyötä tehtiin Kutsumaton vieras -kampanjan kanssa.
- Osallistujien toivottiin myös ilmoittautuvan Lyytissä, talkoilijoita palkittiin Suomen luonnonpäivänä la 28.8.

Kiitos osallistumisesta
 soolotalkoiin
 Suomen luonnon
 monimuotoisuuden
 puolesta!

**Onneksi olkoon,
 olet löytänyt soolotalkoiden
 jättipalsamin kitkentäpaikalle**

Jättipalsami on haitallinen vieraskasvilaji.
 Voit osallistua kasvin torjuntaan kitkemällä
 sen maasta juurineen. Tärkeintä on estää
 uusien siementen syntyminen.

Ilmoittautuminen ja torjuntaohjeet:
vieraslajit.fi > soolotalkoot

DIAS KARELIA
 CBC // Yhteistyöhanke
 Euroopan unionin, Suomen ja
 Veräjän rahoittama hanke

VieKas LIFE
 Luke
 SYKE
 Suomen Luonnonsuojeluliitto

Pinned Tweet
VieKas (Finvasive) LIFE @VieKasLIFE · May 24
 Havainnoitko tai torjutko vieraslajeja omatoimisesti? Osallistu
[#soolotalkoot](#) -kampanjaan!

- ✓ Lataa iNaturalist -sovellus ja liity Vieraslajien torjunta Suomessa -projektiin: inaturalist.org/projects/viera...
- ✓ Kerro meille yhteystietosi: lyyti.fi/reg/soolotalko...

[#vieraslajit](#)

**Soolotalkoillen
 Suomen luonnon
 monimuotoisuuden
 puolesta!**

17.5.-22.8.2021

[#soolotalkoot](#)
[#vieraslajit](#)
vieraslajit.fi

KARELIA
 DIAS VieKas LIFE
 SYKE Luke
 Suomen Luonnonsuojeluliitto

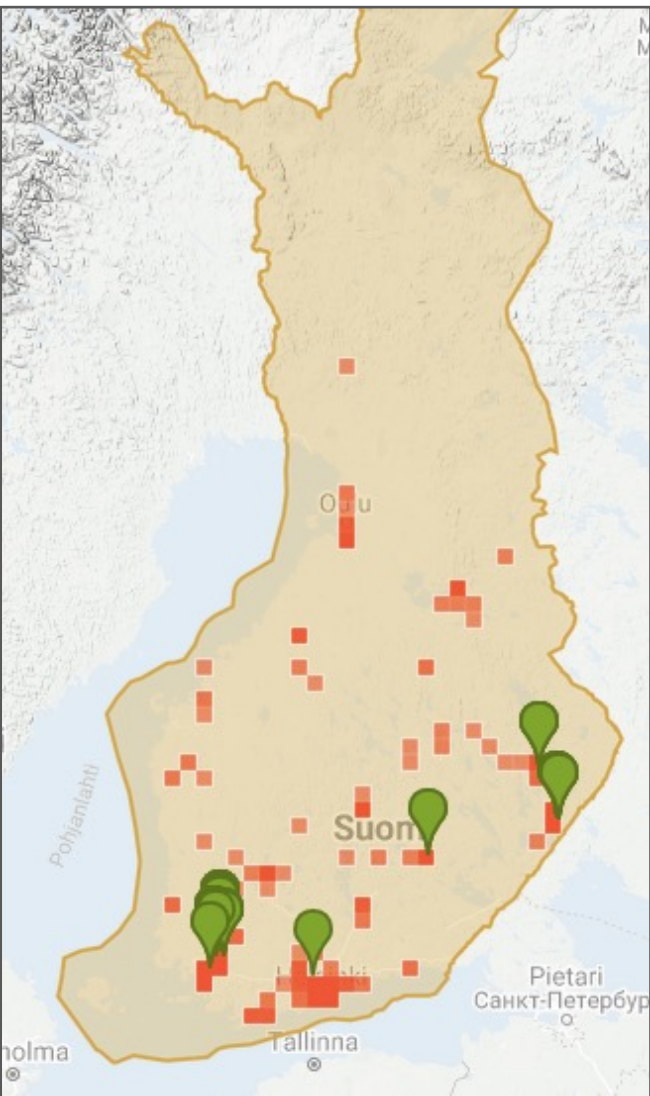
2 9

SOOLOTALKOOT –KAMPANJA 17.5.-22.8.2021

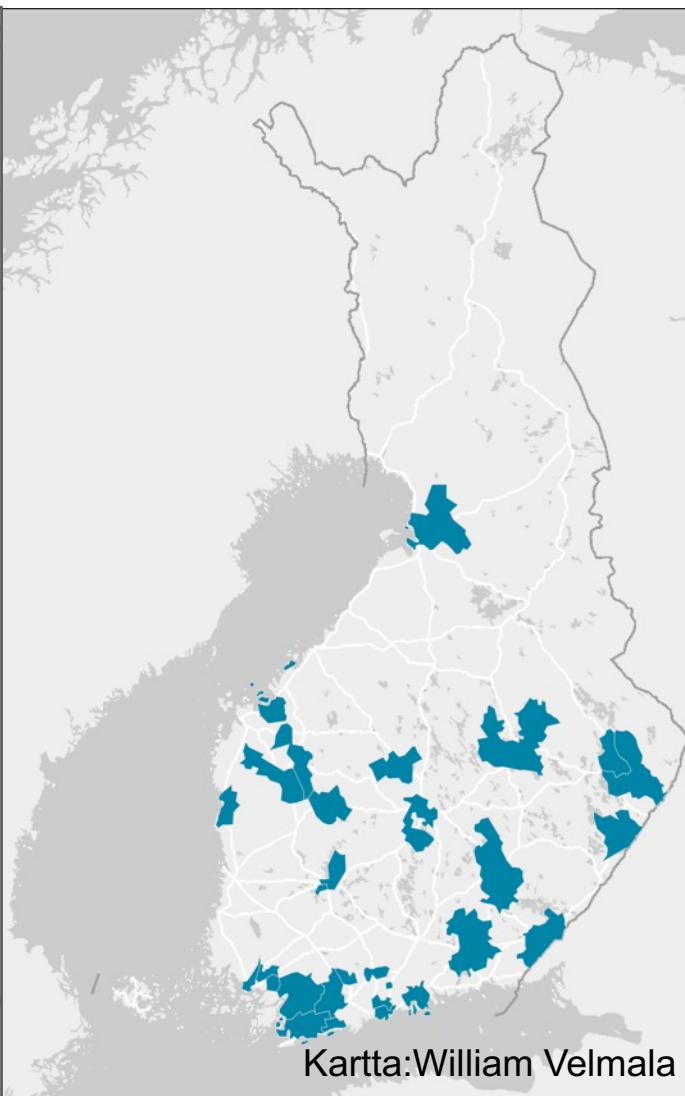
Soolotalkoot lukuina

- Mukaan virallisesti ilmoittautui 31 kuntaa, etukäteen ilmoitettuja torjuntakohteita oli yhteensä 100 (kylttejä toimitettiin 315 kpl). Kunnilla oli käytettävänä valmiiksi laadittuja somesisältöjä.
- Soolotalkoilijoita ilmoittautui mukaan n. 200 yhteensä 70 kunnasta.
- Torjuntatiedot (iNaturalist-projekti): Projektin 100 jäsentä tekivät yli 500 havainto- ja/tai torjuntailmoitusta yhteensä 16 vieraslajista.
 - Lähes puolet torjunnoista jättipalsamia, 28 % komealupiinia, myös kurturuusu, espanjansiruetana, jättiputket ja aasialaiset tataret mukana
- Soolotalkoilijoiden Facebook-ryhmään liittyi 440 jäsentä. Ryhmässä kampanja-aikana 136 päivitystä ja yli 14 000 katselukertaa.
- Kampanjan aikana järjestäjät ja kunnat tuottivat 15 tiedotetta, 67 twiittiä ja 3 haastattelua.

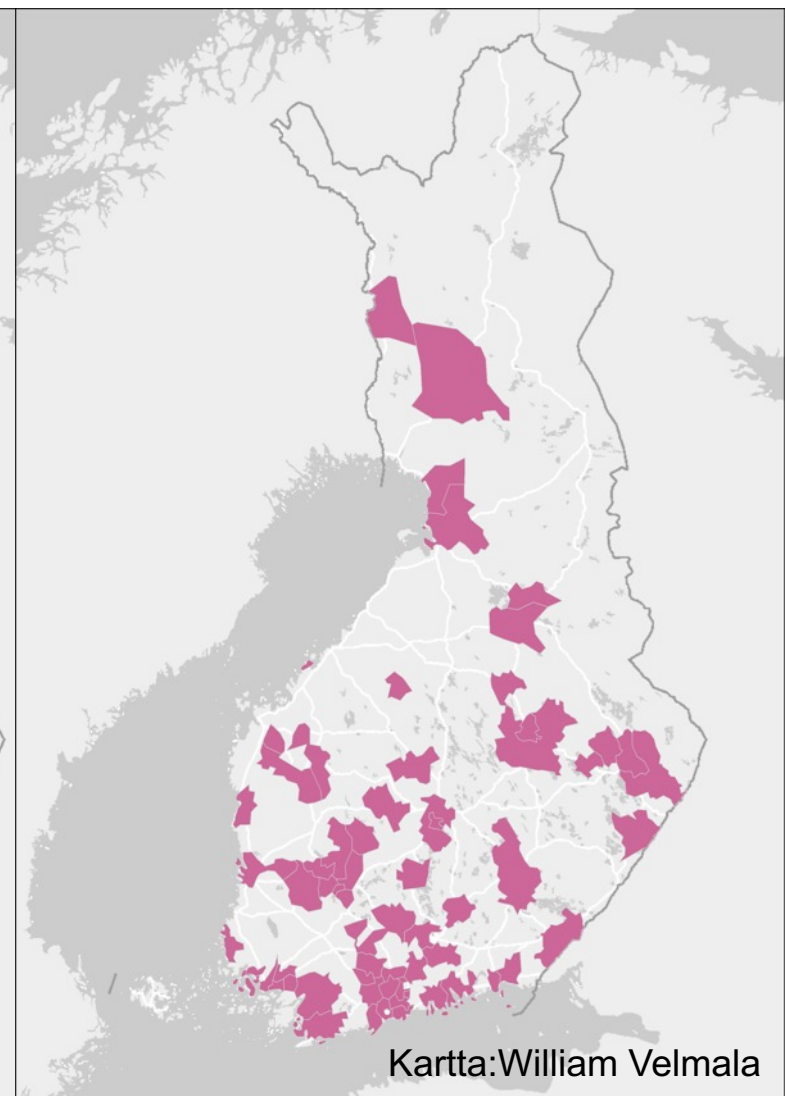
Kampanjan havainto- ja torjuntailmoitukset

Kampanjaan mukaan ilmoittautuneet kunnat

Kampanjaan mukaan ilmoittautuneet soolotalkoilijat

Kuva: Sonja Lahtinen / Vantaan kaupunki

Kunniakirja

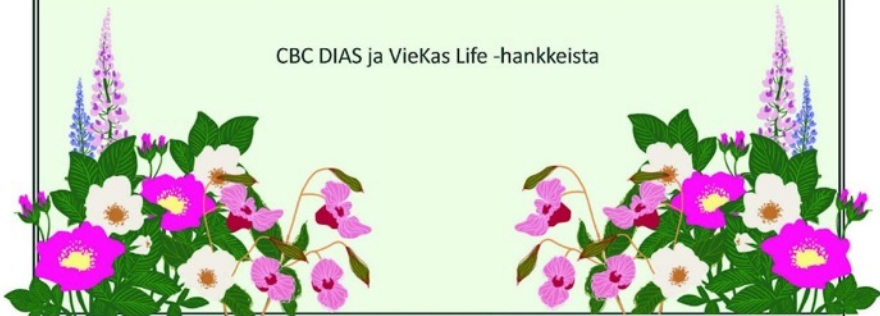
Hyvä Soolotalkoolainen, kiitos
osallistumisesta Soolotalkoisiin kesällä 2021!
Olet tehnyt arvokasta työtä luonnon
monimuotoisuuden hyväksi.

Soolotalkoiden tiimin puolesta

Anne Holma

Markus Seppälä

CBC DIAS ja VieKas Life -hankkeista

Soolotalkoiluun mukaan
Ilmoittautuneille lähetettiin
kampanjan päätyttyä sähköinen
kunniakirja.

Aktiivisin osallistuja palkittiin
Suomen luonto –lehden
vuosikerralla.

Lisäksi jaettiin
kannustuspalkintona
niittykukkien siemeniä.

SOOLOTALKOOT –KAMPANJA 17.5.-22.8.2021

Soolotalkoilu sai paljon hyvää palautetta mutta myös kehitysehdotuksia

- Osallistujille sekä osallistuneille kunnille lähetetty kysely – selvitetään mahdollisuutta vakiinnuttaa kampanja (vrt. Pihabongaus, Kilometrikisa)
- Osallistujille lähetettyyn kyselyyn vastasi 36 soolotalkoilijaa. 3 / 4 vastaajista oli naisia, ikähaarukka 21–50-v (40 % vastaajista) ja 51–80-v (60 % vast.). 85 % vastaajista oli tehnyt vieraslajien torjuntaa jo ennen Soolotalkoita, ja havaintoja ilmoittanut neljännes.
- Puolet vastaajista talkoilivat vain omilla kohteillaan, neljännes omilla ja kunnan ilmoittamilla sekä viidennes vain kunnan kohteilla. Kaksi vastaajista ilmoitti ainoastaan havaintojaan.
- Vastaajat pitivät jättipalsamin, kurturuusun ja komealupiinin valintaa päälajeiksi onnistuneena.
- Kampanjan ilmoitustyökaluja osa (iNaturalist-sovellus) piti hankalana käyttää, jopa 63 % vastaajista ei ilmoittanut tekemiään torjuntatoimia lainkaan.
- Kampanjaan oltiin kaiken kaikkiaan tyytyväisiä: arvosana 4,5/5 ja 100 % vastanneista ilmoitti osallistuvansa myös jatkossa toimintaan!
- **Loppuvuoden aikana etsitään tahoja Soolotalkoiden järjestämiseen 2022 eteenpäin; DIAS-hanke on loppunut ja SLL / VieKas LIFE ei mahdollisuutta yksin koordinoida laajentuvaa kampanjaa.**

VieKas-hankkeen kokemuksia kasvivieraslajien torjunnasta

Markus Seppälä, vieraslajiasiantuntija
VieKas LIFE, Suomen Luonnonsuojeluliitto
markus.seppala@sll.fi
p. 055 3069 546

VieKas LIFE: tavoitteet

- 1. Vähennämme** haitallisten vieraslajien tahatonta levittämistä koulutuksen ja viestinnän avulla.
- 2. Perehdytämme** vapaaehtoisia kansalaistieteilijöitä avuksi vieraslajitilanteen hallintaan.
- 3. Järjestämme koululaisvierailuja** ja valistamme koululaisia vieraslajien haitoista ja torjuntakeinoista.
- 4. Rakennamme Suomen kunnille** kustannustehokkaita vieraslajiratkaisuja tarjoavan toimintamallin.
- 5. Kehitämme ympäristöystävällisiä vieraslajien torjuntatapoja** vaihtoehtona kemiallisille torjunta-aineille.
- 6. Hankkeen toimesta kitketään merkittävä määrä EU-vieraslajilistan lajien, jättiputkien ja jättipalsamin kasvustoja, sekä hävitetään vielä hävitettävissä olevan keltamajavankaalin esiintymiä Suomessa.**

Jättipalsami – torjunnasta opittua 2019–2021

- Yhteensä 50 torjuntakohtetta Jyväskylän, Mikkelin, Lappeenrannan ja Kuopion seuduilla. Kohteet on sovittu yhteistyössä alueiden kuntien kanssa.
- 2019 talkoilun seurauksena jättipalsamin havaittiin kesällä 2020 vähentyneen kohteilla merkittävästi, ja edelleen 2021
- 2021 talkoiltiin 78 kertaa 40 kohteella – 10 kohteella riitti aluekoordinaattorin seurantavisiitti.
- Talkoiden osallistujamäärät pieniä vuodesta toiseen, kesällä 2021 yhteensä 266 osallistujaa / 733 vapaaehtoistuntia.
 - Silti, mittava tulos: jättipalsami torjuttu n. 16 ha alueella

Kuva: Kerttu Hakala / SLL VieKas LIFE

Jättipalsami – torjunnasta opittua 2019–2021

- Osallistujamäärät talkoissa ovat pysyneet pieninä – myös markkinointiponnistusten jälkeen. Korona toki osasyylinen, mutta sama tilanne myös muissa hankkeissa. **Miksi talkoot eivät vedä?**
- Hybridimalli kunnan ja vapaaehtoisten torjuntaroolleissa isoilla kohteilla? – kunnan henkilöstö siimaa alueen etukäteen ja talkoissa keskitytään kevyempään jälkisiivoukseen.
- Soolotalkoo-kampanja antoi (kaivatun) vaihtoehdon tietyssä paikassa ja ajankohdassa järjestetyille talkoille: puolet soolotalkoilusta kohdistui jättipalsamiin –

Jättiputket – torjunnasta opittua 2019–2021

- 2 x kahden hengen pakutiimiä 12 Varsinais-Suomen kunnassa, torjuntaa tehdään kunnan ja yksityisten kiinteistöillä n. toukokuusta syyskuuhun.
- Yhteensä 266 kohdetta, joilla torjuntatoimia tai seurantaa. Kohteet kiireellisyysskategorisoitu I–IV
- Jättiputket aikanaan muotilaji kotipihoilla – noin 60 % torjuntakohteista yksityisalueilla.
- Ainoastaan mekaanista torjuntaa (ylöskaivuu, niitto, kukintojen poisto tai peittäminen – ei glyfosaattia tai muuta kemiallista torjuntaa.
- 2021 Viekaalla ennätysvuosi torjunnan tehostumisen ansiosta – jättiputkikohteita käsiteltiin yhteensä 15,6 hehtaarilla! (vrt. 2020 noin 6 ha)

Jättiputket – torjunnasta opittua 2019–2021

- Haasteena: Hylätyillä tonteilla tai kuolinpesien/ulkomailla asuvien omistajien tavoittaminen torjuntaluvan saamiseksi.
 - Kuitenkin: jokamiehenoikeuksin mahdollista käydä katkomassa kukinnot
- Jättiputken torjunta Varsinais-Suomessa järkevämpää toteuttaa alueellisena kuin kunkin kunnan omana toimintana?
 - Torjuntametodit pysyvät yhtenäisenä ja tiedonkulku ja tilanteen seuranta helpompaa vuodesta toiseen.

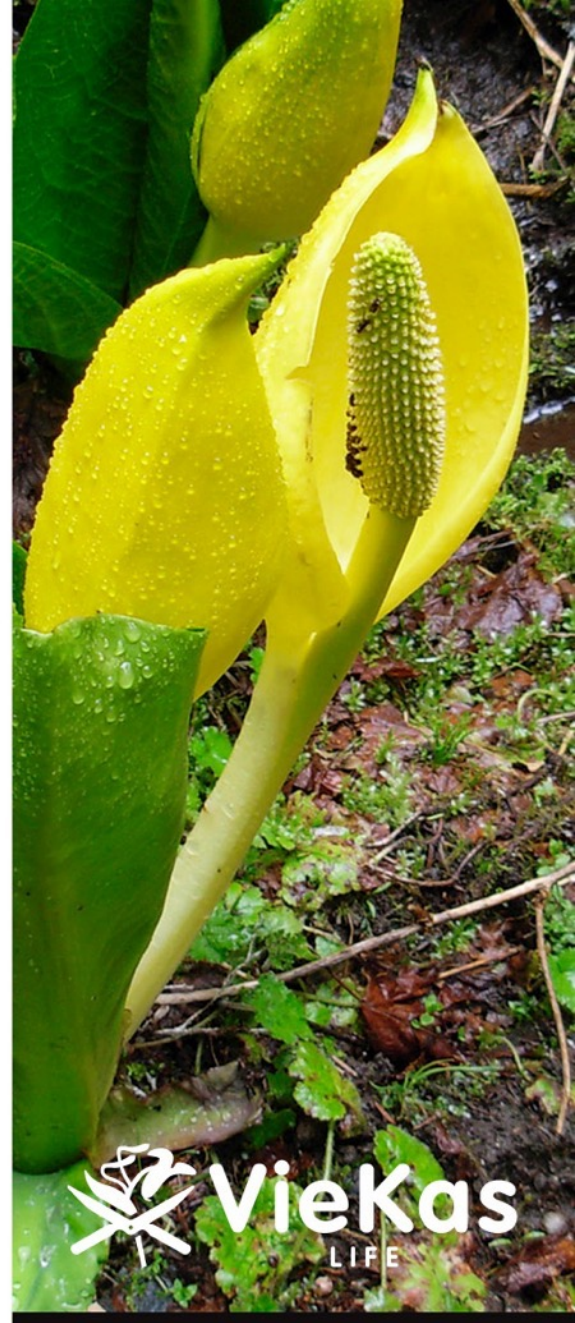

Kuvat: SLL VieKas LIFE

Keltamajavankaali – torjunnasta opittua

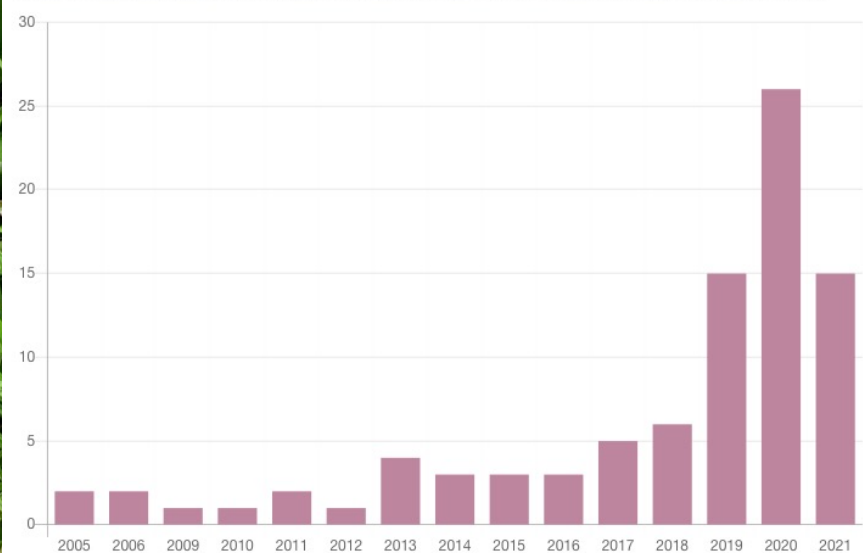
- SLL torjuu keltamajavankaalia (EU-vieraslaji) viidellä kohteella (yksityistontteja); Lappeenrannassa, Inkoossa, Helsingissä, Siilinjärvellä ja Laukaassa
- Hankehenkilökunta tekee maanomistajien ja vapaaehtoisten kanssa torjuntaa ja samalla sitoutetaan maanomistajia jatkamaan torjuntaa myös hankkeen päätyttyä.
- Purojen ja ojien pohjamudissa kasvavan vieraslajin torjunta on raskasta ja työvoimaintensiivistä lapio- ja käsityötä – glyfosaatti tai muu kemiallinen torjunta on poissuljettua. Lappeenrannassa kokeillaan lisäksi peittämistä.
- **Keltamajavankaalin torjunnassa tärkeintä on estää sitä leviämästä. Onneksi se on vielä harvalukuinen.**

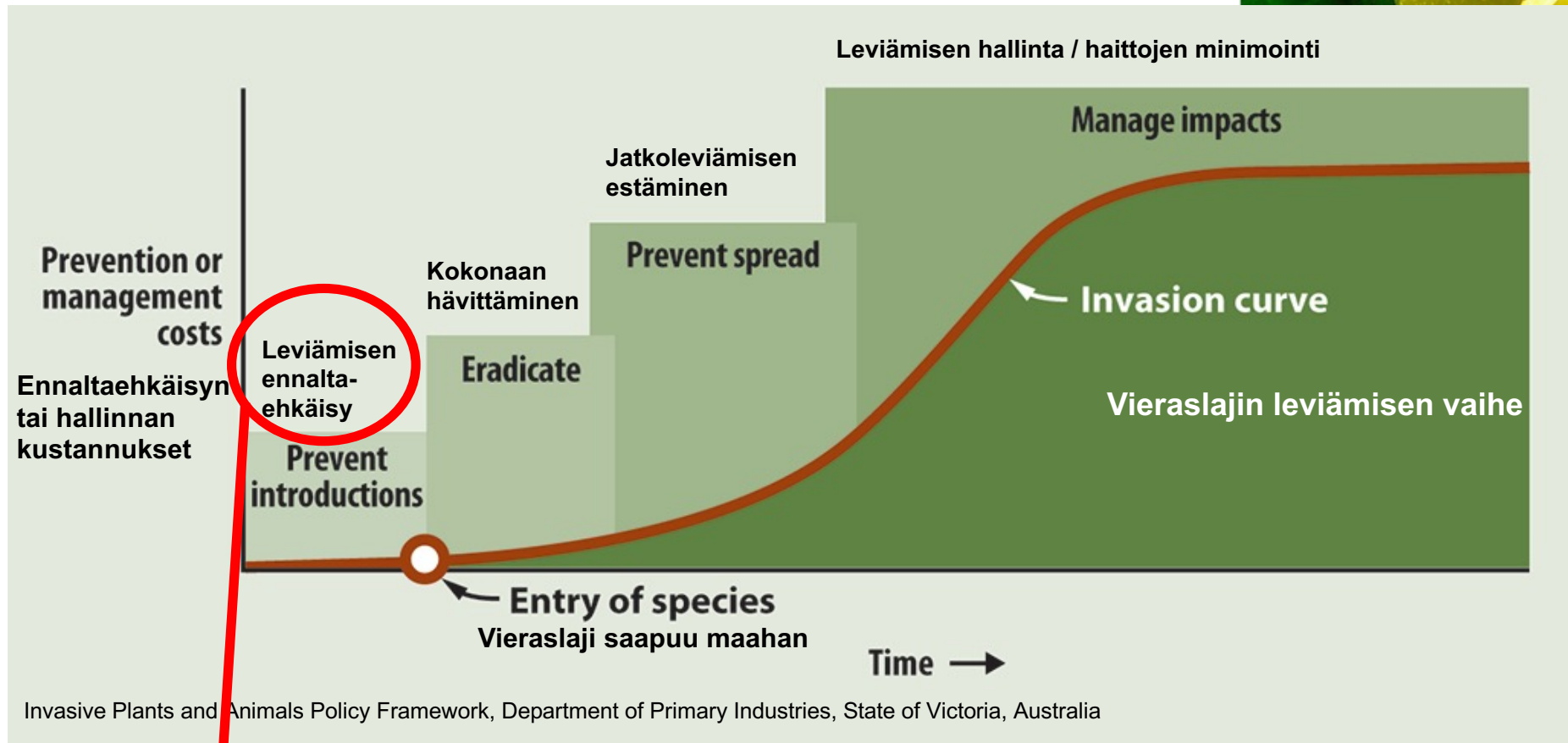
Keltamajavankaalikohde Lappeenrannassa ennen ja jälkeen torjunnan (kesä 2021)

Kuvaaja esittää havaintojen ajallista jakaumaa, joka ei ole sama asia kuin lajin runsastuminen/vähentyminen.

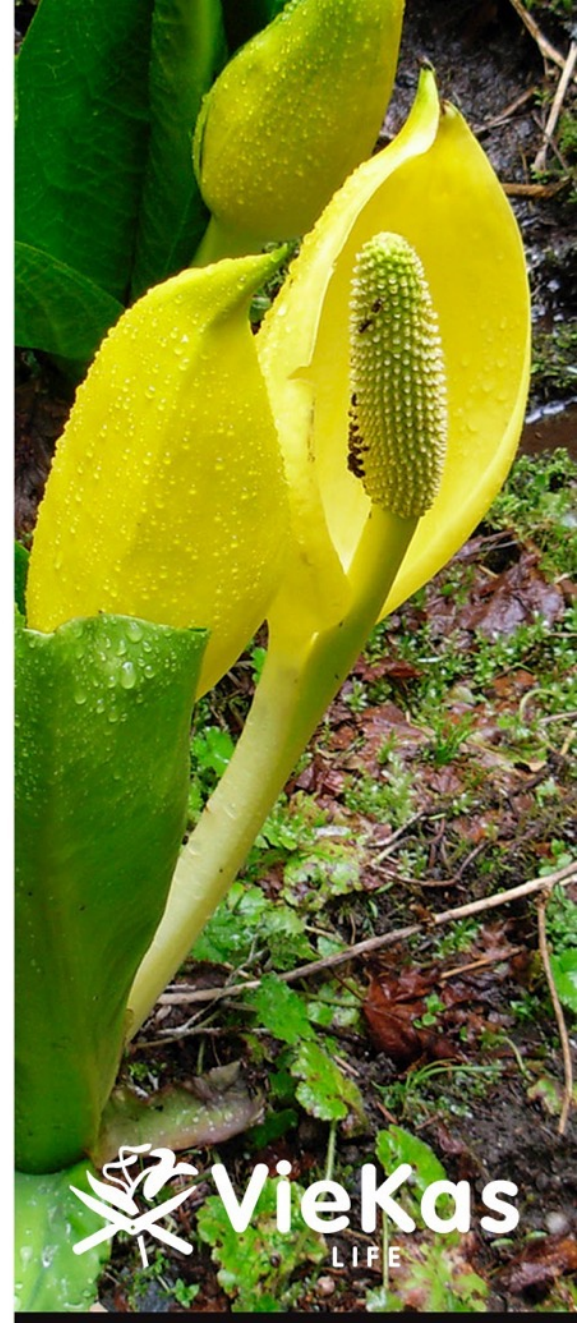
Missä vaiheessa kannattaa toimia?

SLL haluaa tuoda torjunnan lisäksi tuoda vahvemmin myös konkreettisia ennaltaehkäiseviä toimia mukaan suomalaiseen vieraslajikeskusteluun

Mitä SLL:n VieKas LIFE -hankkeessa tavoitellaan: Pitkä tähtäin

- Hankkeen lopulla toteutamme kuntien käyttöön ”vieraslajityökalupakin” = kokoamme yhteen hankkeen aikana opitun.
- Toteutamme kokonaisvaltaisen vieraslajiopintopaketin puutarhasekä luonto- ja ympäristöalan opiskelijoille (2021–2022).
- Annamme käytännön esimerkin jättiputkien torjuntatyön järjestämisestä maakunnan tasolla (Vars-Suomi 2019–2023).
- Neuvomme ja kannustamme kuntia käynnistämään tai kehittämään vieraslajitoimintaansa (2021 kysely ja 2022 työpaja).
- Maanomistajien, kuntien ja ELY-keskusten kanssa järjestetään vuosittain tapaamisia –varmistetaan yhteistyössä, että hankkeen aloittamat torjuntatoimet viedään keskeytyksettä loppuun saakka.

Kiitokset ja tsemppiä
vieraslajityöhön!